

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno, četrtletno K 16.50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Fran Jarh:

Prvi maj prvič v Jugoslaviji!

Proslava delavskega majnika, ki so si ga zbrali proletarci celega sveta, ima danes čisto drugo lice, kot kedaj poprej. Zmagal je na celem svetu demokratizem.

Slovenski delavec, naj si bo to človek, ki dela z umom ali z roko, ima danes še poseben vzrok, da praznuje ta dan, ki ga proslavljajo v Ameriki, Italiji, Franciji in na Angleškem na prav slovesen način. Slovenski delavec prihaja danes do kruha na lastni domači zemlji. Ni mu treba oziroma ne bode mu treba več iskati zaslužka v tujini, ne bode mu treba več delati samo najnižjih del in se klanjati nemškemu krutemu predstojniku. Izpodrinjalo se je vsepovsod na domači grudi slovenskega delavca, vsa boljša mesta je bil zasedel Nmec.

Slovenski delavec v obmejnem kraju, kakor je Maribor, naj bo danes še posebno vesel, da obhaja prvi maj v Jugoslaviji. Kaj bi se z njim zgodilo, ako ne bi bile tako dobro in trdno zasedene narodnostne meje, to si lahko izračunamo! Živel ne bi tako, kot danes, stradal bi kakor tovariši delavci v Nemški Avstriji. In še to je vprašanje. Mogoče bi že od glada poginil, ker bi mu od jeze besneči Nemci vzeli vsako službo.

Lovski kralj.

(Dalje).

»Jaz pa sem zadel! — Glejte, je že na tleh!« je zakričal Matijče in tekal pod drevo, kjer je krvavela veverica.

»Dobro ste zadel, gospod Matijče! Lahko ste ponosni na prvi lov! Veverice ni tako lahko zbiti z drevesa. Častitam Vam! — V nedeljo bo lov na zajce, glejte, da se ga zanesljivo udeležite, da tako cela družba spozna kakega lovca je dobila v svojo sredo.«

»Gotovo se ga udeležim! Sploh me bodele dobili na vsakem lovu, kajti to je zdaj moje veselje in zabava. V spomladi hočem na vsak način ubiti tudi divjega petelina, samo Vi me bodele morali spremljati.«

»Kajpada! Saj sem Vam že rekel, da postanete lovski kralj. Vsak dan dajte par streliv in roka ter oko Vam se privadi, da ne zgrešite niti muhe.«

Matijče je skakal kot otrok in se oziral po mrtvi veverici, katero si je pripel ob strani k lovski torbi. Cel popoldan je hodil po vasi s puško in veverico. Moško je stopal mimo sosedov in radovednih otrok, ki so občudovali lepo živalico. Sosedje so se skrivaj muzali ter ga pomlavalili, Matijče pa se je radoval in najraje bi se peljal tudi v mesto, da še prijatelji vidijo, kako izurjen lovec je? — No, ker pa bo v nedeljo

Delavec pogledaj si svoje slovenske predstojnike in tovariše! Kakšna razlika je med staro razbito Avstrijo in Jugoslavijo! Ponižno si se prej moral klanjati pred nadutim Nemcem. In če si ga slovensko nagovoril, Te je nahrulil, da si moral zbrati vse znanje nemščine, da je blagovolil nemški plavokrvnež s Tabo govoriti.

Marsikateri javno nastavljenih delavcev se bo pa tudi spomnil, da je moral plačati kazen, ako je slovensko govoril. Če se je približal nemški predstojnik, moral si hitro zašepetati tovarišem »deutsch reden«. To je bilo zatiranje vsake prostosti. Ali ni to vesel čut, ako se danes pogovoriš v svojem materinem jeziku prijateljsko s tovarišem in predstojnikom? Ali Te ne navdaja prost čut, da nimaš več zatiralcev nad sabo?

Slovenski delavec pa tudi ve, da je treba reda, ako se hoče mirno živeti. Njegov kruh, njegovo življenje je odvisno od tega, da funkcionirajo javne naprave, da vozi železnica in pošta itd. Če tega ni, je uničena tudi redna prehrana.

To ima danes delavec v Jugoslaviji, ima red in redno prehrano, čeravno je draga, toda dobi je dovolj. Plača se Ti izboljšuje, tako, da lahko v resnici z veselim obrazom praznuješ 1. maj. Ponosni smo lahko, da ima slovenski delavec toliko inteligence, da izprevidi težaven položaj naše mlade Jugoslavije, da se ne da zapeljati od hujskačev k nepremišljenim dejanjem. Naš naroden

itak skupen lov in pridejo tudi mestni lovci, se je potolažil s tem, da jim v nedeljo pokaže svojo prvo žrtev in jih morda presenetiti še z drugo. —

Vsak dan je zdaj taval po gozdu in iskal divjačine. Večkrat je naletel nanjo in jo streljal, a če je bila še v taki bližini, jo ni zadel.

Prišla je nedelja in Matijče se je obrnil do logarja ter ga prosil, naj ga ja postavi na tako mesto v gozdu, da ne bo ostal brez plena.

»Kar brez skrbi bodite, gospod Matijče! Nad Tonikovim breznom je najboljši lovski stalež in tja pridete Vi!«

Skrivaj pa je poklical zviti logar pasjega čuvaja in mu naročil, naj ubije domačega zajca ter ga zanese v grmičje nad Tonikovo brezno.

Na križpotu so se zbirali lovci, uganjali svoje šale ter ugibali, koliko bodo danes pobili? Mestjani so se pripeljali in navdušeno pozdravljali domačine, zlasti pa Matijčeta kot novega gosta.

Polagoma so odšli proti gozdu, kjer jih je pričakoval logar ter jih razpostavil na določena mesta. Pasji varuh je odvezal pse ter jih pognal v hosto. Zadonelo je lajanje in cvilenje. Psi so jeli slediti in preganjati preplašeno divjačino. Čul se je že sem in tja strel z zamolkim odmevom, a Matijče je še vedno zaman stal z nabito puško pod starim hrastom in pričakoval

delavec ve, da v Nemški Avstriji v socialistični republiki, ker imajo socialisti vso moč v rokah, nimajo delavci niti tega, kar najnujnejše potrebujejo. Vzrok, denarja ni, ker so zatiralci vsake svobode cesarji, kralji, grofi itd. zapravili ves dober denar in kot nadomestek zapustili nič vreden papir. Slovenski delavec ve, da njegov tovariš v Nemški Avstriji nima tega, kar ima on tukaj, saj ga vidi, kako si skuša vsak dan utihotapiti živež čez mejo.

Imamo kraljevino Jugoslavijo, toda slovenski delavec ve, da je kralj izvoljen od ljudstva, da čuti narodno in ni »po božji milosti« imenovan. Imamo ministre, ki se jih vzame iz vrst narodnega predstavnštva, ki uživajo zaupanje naroda. Demokratična država je slovenskemu delavcu ljubša, kot pa na papirju demokratična republika, kjer imajo še vedno veliko besedo tisti, ki so se strinjali ves čas z naredbami Habsburžanov in Hohencolerjev, ki so odobraval škandalozna nečloveška početja teh ljudi. In to naj bi bili naenkrat človekoljubni demokratje?

Zato posveti slovenski delavec proslavo 1. majnika zdravemu demokratizmu in socializmu. Kot preudaren mož ne pretirava slovenski delavec svojega socializma. Socializirati hoče večja podjetja, hoče participirati na čistem dobičku, hoče doseči tiste razmere, da se človeka plača po delu in zmožnosti in ne samo po spričevalih.

kraj se mu kaj prikaže? Dolgo je pazljivo stal in poslušal, a psi so gonili vedno v nasprotno stran. Naenkrat pa prileti logarjev pes za njegovim hrbtom in začne cviliti proti nasprotnemu robu gozdiča. — In zdaj se prikaže izza grmovja tudi logar ter zašepče:

»Gospod Matijče! Hitro, hitro! Pomerite! — Glejte, v onem grmiču, proti kateremu teče pes, leži zajec! Pomerite, predno skoči iz grmovja!«

Matijče se obrne v odkazano smer ter res zapazi precejšnega zajca, ki je ležal pod grmičem. Naglo nameri puško in sproži. V tem nenadnem razburjenju pa pozabi, da bi moral puško vpreti v ramo in kopito ga zopet vrže nazaj v grmovje.

»Nič hudega, gospod Matijče! Zajec je pa le Vaš! Pes ga že drži v gobcu,« je hitel hudomušni logar ter šel naproti psu, ki je vlekel mrtvega zajca. —

Urno vzame psu zajca ter ga začne tresti v rokah, da bi tako presleplil Matijčeta, da je zajec še malo pri življenju. Vdani po tleh z njim, nato pa ga izroči Matijčetu, ki se je smejal na polna usta.

»Srečen sem, logar, samo da imam kaj pokazati in ne ostanem v sramoti pred celo družbo,« je veselo kričal Matijče in občudoval zajca.

»Saj sem Vam pravil, da je tu najboljši stalež! Pripravite puško in pazite, mogoče ubijete še kaj! Jaz greim malo drugim na pomoč, saj mislim, da bomo kmalu končali.«

Slovenski delavec pa noče boljševidizma, ker ve, da ga spravi v pogubo, je preresen, da bi počenjal take poizkušnje, ki so se že podrugod docela ponesrečile.

Da doseže slovenski delavec svoj cilj, pa je treba organizacije vseh delavskih slojev, toda samo na strokovni podlagi. Vsaka organizacija strok po političnih skupinah, je kakor krdelo razkropljene vojske brez vodstva. Samo strokovna organizacija, ki se ne spušča v politiko, lahko pokaže tisto silo, katera bo delodajalcu imponirala, in ga po potrebi prisilila, da se mora delavca človeško plačevati.

V tem znamenju in v dosegu tega cilja proslavlja slovenski delavec svoj 1. maj kot svoboden državljani prvič v Jugoslaviji.

Miloš Štibler:

Delavec in kmet.

Pretežni del vseh današnjih socialnih bojev obstoji v boju med plačanim delavcem na eni in podjetnikom ali delodajalcem na drugi strani. Slednji stremi za tem, da si zagotovi iz podjetja čim največ gospodarske koristi ter se običajno niti ne sramuje dosežati ta dobičarski cilj tudi z gospodarskim oškodovanjem v podjetju zaposlenih delavcev. Prvi pa istotako gre za tem, da doseže pri delodajalcu za svoje delo čim največji dohodek, čim največjo plačo. To je jedro današnjih razrednih bojev, ki jih mora upoštevati tudi Jugoslavija.

Najvažnejši stan podjetnikov tvorijo v Jugoslaviji kmetovalci, zato nas mora v prvi vrsti zanimati razmerje med kmetom in delavcem. Po ostalih državah prehaja boj med delavstvom in podjetništvom deloma v najgroznejše oblike. Spomnimo se Rusije, Nemčije, Madžarske. V velikih antantnih državah je bolje, toda razpoloženja za boj ne manjka nikjer. Jedro podjetništva v Jugoslaviji so kmetovalci. Je-li misliti, da pride pri nas do

Matijče je sicer pripravil puško, a ni mu bilo več mar divjačine, želel je samo, da more prejkomogoče pokazati družbi svoj plen.

To silno hrepenenje se mu je izpolnilo, ko je zatrobil lovski rog in klical raztresene lovce skupaj.

Matijče vrže puško na rama, zgrabi zajca in hiti na zbirališče. Njegovo stojišče je bilo precej odaljeno, zato je prišel zadnji k družbi, katera se je že odpravljala na odhod.

„Oho, Matijče tudi nekaj nese!“ — je zaklical mestni prijatelj in pozdravil ter častital Matijčetu, kateri je molče položil svoj plen pred družbo.

„Častitamo, častitamo!“ je kričala družba ter stiskala Matijčevo desnico.

Matijče je bil vesel in se topil radosti, tu pa prime nek mlečnozobi mestjan njegovega zajca, ga ogleduje in se smehlja.

„Tudi jaz vam častitam, gospod Matijče, obenem Vas pa prosim, da mi poveste, kam je ta zajec zadel? Jaz ne najdem nobene rane na njem, le zavrt vrat ima! Bržkone ste ga kar zadavili?!“

Družba je umolknila, Matijče je prebledel. „Saj to ni mogoče!“ reče logar in prime zajca. „Vsi vidite, da je to divji zajec in da tega ni tako lahko zadaviti. Čudnega pa ni, ako nima rane! Zajec je tekkel nasproti in lahko je mogoče, da ga je gospod Matijče zadel v gobec. Glejte, tako bo! Gobec ima poln krvi.“

„Ja, ja! Tako bo! Dobro ga je pogodil, slava Matijčetu!“ je pritrdjevala družba in Matijče je bil zopet vesel in dobre volje.

„Potem ste pa hujši ko Pavliha, zadelo ste ga v gobec in strel je šel skozi zajca,“ je bleknil mlečnozob, a kmalu je spoznal, da ima Matijčeta vsa družba za norca, zato se ji je pridružil ter tudi on hvalil in slavil junaka Matijčeta.

(Konec prih.)

takega razvoja, kakor ga vidimo na Madžarskem, Ruskem in v Nemčiji? Tega se nam ni treba bati. Zakaj ne?

Predvsem radi tega ne, ker obeta jugoslovanski agrarni red, kakoršnega bomo dobili, take razmere, ki izključujejo ali vsaj do skrajnosti omejujejo nezdravo gospodarsko ukoriščenje v kmetijstvu zaposlenih ljudi. Obljubuje se nam agrarni red, v katerem za kmetijstvo, velepodjetništvo, za veleposestvo, ne bo mesta. Obstojča veleposestva se razkosajo, nastane novih veleposestev se bo zabranil zakonitim potom. S tem odpade v jugoslovanskem kmetijstvu oni činitelj, ki je še pri vseh narodih in v vseh časih v kmetijskem gospodarstvu najbolj izrabljajal najetega delavca in tim večkrat vodil do revolucij, čim bolj je v katerem narodu prevladovalo veleposestvo. Tak slučaj imamo v novejšem času na Ruskem in na Madžarskem, v teh dveh skozinskih kmetijskih državah, kjer bi boljševidska revolucija nikdar ne bila mogoča, ako bi tam ne bilo toliko veleposestva.

Jugoslavija bo dobila tak agrarni red, kjer bo posestnik obenem tudi delavec svoje zemlje. Veleposestnika, ki je gonil najete delavce v delo in jih gospodarsko izkoriščal ter pri tem sam udobno brez dela živel, pri nas ne bo.

Nekdanji veleposestniški delavec bo pri nas samostojen kmet. Tovarniški delavec našega kmeta ne bo smel smatrati za lenuha, ki živi od žuljev drugih. Naš kmet sam dela od zore do mraka. In če se je kmet vsled vojske nalezal nekaj bankovcev, mu naj delavec tega ne zavida. Tisti bankovci nobenemu stanu ne bodo prinesli blagoslova, tudi kmetu ne. Treba bo plačevati dayke, da se pokrijejo vojne škode in vojni dolgovi; treba bo obnoviti kmetijsko gospodarstvo, pomnožiti in izboljšati živino, kupovati umetna gnojila in stroje in kmet bo kmalu zašel zopet v nekdanje kreditno gospodarstvo. Tovarniški delavec nima niti najmanjšega povoda zavidati sotrpinu kmetu.

A tudi oni maloštevilni plačani delavci, ki jih je najti pri malem in srednjem kmetu, niso v tako slabem položaju, kakor veleposestniški delavec.

Hlapec in dekla se smatrata pri kmetu kot del kmetove rodbine. Delata skupno s kmetom in z gospodinjjo, navadno niti v prehranjevanju ni razlike. Koliko najdemo kmetov, ki prevzamejo za pridnega služabnika tudi vso oskrbo za slučaj bolezni in starostne onemoglosti. Med služabnikom in kmetom je po navadi uprav rodbinsko razmerje. Gotovo pa ni nikdar najti tistega razrednega razlikovanja, kakor ga vidimo na primer v razmerju med tovarnarjem in njegovim delavcem. Ako se vse to uvažuje, potem je pač razumljivo, zakaj socialdemokratska agitacija pri kmečkem delavstvu ne more uspeti.

Razumljivo pa je tudi, da tovarniški ali vobče nekmetijski delavec malega in srednjega kmečkega podjetnika sploh ne smatra za takega svojega gospodarskega nasprotnika, kakor je na primer tovarniški podjetnik.

Razmerje med delavstvom in kmetijstvom v Jugoslaviji se mora razmotrivati še z nekega drugega stališča. Smo kmetijska država, narod, ki je izredno plodovit, kakor nas uči preteklost. Ako šteje naša država sedaj približno 13 milijonov prebivalcev, tedaj smemo z zanesljivostjo pričakovati, da bo število prebivalstva izredno hitro rastlo. Za nekaj desetletij bodo imele kmečke rodbine zopet vsako leto odvišnih delavskih moči, ki jih bo treba zaposliti. Ali jih bomo pošiljali v tujino, kakor nekdanj? Bog varuj!

Temveč takrat se bo še-le začela prav razvijati naša narodna industrija in obrt, v kateri bo kruha in zaslužka za odvišne delavske moči našega kmečkega prebivalstva. Čim trdnjši in boljši bo takrat naš kmet, tem boljši odjemalec bo za tovarniške izdelke. Da bo pomenilo to v nadaljnji posledici tudi delavčevo korist, to pač ni sporno.

A ravno tako ima kmet v Jugoslaviji največji interes na razvoju domače industrije in obrti. Nekaj let po vojski bo jugoslovanski kmetovalec svoje poljske pridelke pač še lahko

prodal v tujino. Toda konkurenca iz Amerike in tudi iz evropskih agrarnih držav bo na tem polju vedno hujša. Zato bo treba skrbeti v državi sami za nove odjemalce kmetijskih pridelkov. In tu je na razpolago samo ena pot: da se namreč osamosvojimo tudi na polju industrije in obrti. Čim več bo nastalo narodne industrije v jugoslovanski državi sami in čim več delavstva bo zaposlenega v tej industriji in obrti, tem več bo odjemalcev za pridelke našega kmetijstva. Tako bo ustrezno obema: Delavcu ne bo treba v tujino s trebuhom za kruhom, kmetu pa se olajša oddaja pridelkov.

Že to kratko razmišljanje kaže, kako važno je razmerje med delavstvom in kmetom. Ni jih dveh drugih stanov, kjer bi bila interesna skupnost tako dalekosežna, kakor ravno pri delavcu in kmetu. Zato pa je ali površnost ali hudobnost, ako se hujška kmeta proti delavcu in naobratno delavca proti kmetu. Niti resničen prijatelj kmeta, niti resničen prijatelj delavca tega ne more storiti. Sta to najvažnejša produktivna stanova našega naroda, ki si ne naspotujeta, temveč se dopolnjujeta z svojim delom, osobito v kolikor se tiče na eni strani industrijskega delavstva in na drugi strani kmetijstva. To spoznanje naj bi se udomačilo pri vseh onih, ki se hočejo nesebično udeleževati v našem javnem življenju.

Političen pregled.

Koroška fronta. LDU. Ljubljana, 29. aprila. Ljubljanski dopisni urad poroča dne 29. aprila ob 11. uri dopoldne iz uradnega vira: V dravski dolini na zapadnem Koroškem in severno ter zapadno od Velikoveca se je v več krajih uprlo slovensko prebivalstvo proti nemško-koroškim oblastim in vojaškim tolпам, ki ropajo in terorizirajo ljudstvo. Na nekaterih mestih fronte so prišli našim predstražam ne samo slovenski voditelji, ampak tudi prejšnji nemurji in so jih obvestili, da je ljudstvo v nekaterih krajih preganlo nemške oblasti in vojaške tolpe. Prosili so, naj naši oddelki zasedejo več krajev in s tem preprečijo razširjenje anarhije. Naši oddelki so v nekaterih smereh napredovali, zasedli nekaj vasi in vpostavili red.

Razsodišče v jadranskem sporu. — **Vsa Amerika z Wilsonom.** Lucern, 29. aprila ob 8. zjutraj (Izvirno poročilo »Slov. Narodu«) Švicarski zvezni predsednik Ador je dobil včeraj poziv iz Pariza in se je v noči odpeljal v Pariz, kamor je dospel ob 7. zvečer. V jadranskem sporu bo fungiral kot razsodnik. Lahi smatrajo to najbrže za sprejemljiv izhod iz krize. — V Rimu je bilo včeraj ljudsko zborovanje, ki je izjavilo, da smatra aneksijo Reke za izvršeno glasom sklepa »Consiglio Nazionale«. — Vsa Amerika soglaša z Wilsonom. Največji list njemu nasprotne stranke, »Chicago Tribune«, izjavlja, da ni Wilson nikdar imel Amerike za seboj tako zelo enodušne, kakor sedaj v sporu z Italijo. Jadransko vprašanje je treba rešiti pravično!

Ameriško-italijanska kriza. — **Podpis brez Italije.** Lucern, 29. aprila. Kakor javlja »Züricher Zeitung«, ameriško-italijanska kriza še ni izgubila svoje ostrine. Ameriški glavni stan je ameriškim vojakom najstrožje prepovedal vsako potovanje v Italijo. Vsa Amerika se je brez izjeme postavila ob bok predsedniku Wilsonu. Ameriški listi izjavljajo z vso odločnostjo, da se mirovni preliminariji z Nemčijo lahko podpisajo brez Italije, eventualno tudi brez Japonske, češ da je bila londonska pogodba razveljavljena s premirjem.

Lahi zahtevajo aneksijo okupiranega ozemlja. — **Parlament.** Lucern, 29. aprila. Laško časopisje zahteva takojšno aneksijo vsega ozemlja, ki je bilo Italiji priznано v londonski pogodbi vključno z Reko in Splitom. Nadalje zahteva, da se takoj vpokliče vojaški letnik 1900 in da se najame posojilo v iznosu 10 milijard lir. Parlament se sestane jutri 29. t. m. Popoldne bo imel ministrski predsednik Orlando velik govor, na kar bo zbornica sklenila resolucijo, v kateri bo izrekla svojo neomejeno zaupanje ministrskemu predsedniku. Proti zaupnici bodo glasovali, kakor se sodi, samo levi socialisti.

Dnevne novice.

Praznovanje 1. maja. Danes obhaja naš jugoslovanski delavec prvič v svobodni Jugoslaviji svoj delavski praznik, prvi maj. Naš slovenski delavec se zaveda, da je v svobodni državi, ki jo je ustvaril sam. In v tej zavesti obhaja ta praznik, obhaja ga kot jugoslovanski delavec. Le takrat si bo naš delavec zasigural gmotno in narodno trdne temelje svojega obstoja in razvoja, če bo organiziran na narodni in strokovni podlagi. Nikdar pa ne sme biti pristaš one mednarodne ideje, ki že zdaj grozi in preti naši mladi državi. Stoletja smo se borili za svojo narodno državo — zakaj bi jo naj zdaj že pri rojstvu izpreminjali v internacionalno. V tem zmislu obhajamo svoj prvi maj v Jugoslaviji.

1. maja se praznuje slovesna polletnica osvobodjenja Maribora. Mestno poveljstvo objavlja za vojaški del slavnosti sledeči spored: 30. aprila ob 8. uri zvečer mirozov vojaške godbe. — Vojaška godba odide ob 8. uri zvečer iz domobranske vojašnice in koraka po sledečih ulicah: Meljska cesta, Tegethofova ul., Vilandova ul., Bismarkova ul., mimo obmejnega poveljstva, Schillerjeva ulica, Lutherjeva ul., Stolni trg, Stolna ul., Glavni trg, čez most, po Magdalenskem predmestju, nazaj čez Glavni trg, Gospodska ul., Tegethofova ul., Meljska cesta in nazaj v Domobransko vojašnico. 1. maja ob 6. uri zjutraj budnica vojaške godbe po istih ulicah kakor mirozov. Pri mirozovu in budnici spremlja godbo ena stotnija Mariborskega pešpolka. Ob 9. uri predpoldan se vrši na Glavnem trgu pri oltarju pred soho Sv. Marije sv. maša, katere se udeležijo vse čete, vsa poveljstva in vsi zavodi. Godba svira med službo božjo mašne pesmi, po končani sv. maši Srbsko narodno himno in »Lepa naša domovina«.

Denuncijanti iz Kranja. V živem spominu nam je članek g. svetnika Deva o denuncijantih iz Kranja, ki so vodili gonjo proti narodno čutečim slovenskim dijakom. Kaj je s temi denuncijanti ukrenil višji šolski svet, ne vemo. Vemo pa, da je v citiranih člankih imenovani dr. Cepuder že vedno profesor v Mariboru. Mi stojimo od početka na stališču, da politično kompromitirani ljudje ne spadajo na javna mesta, najmanj pa za učitelje, toda če se že tolerira eden ali drugi teh gospodov — seveda začasno —, moramo pa vsekakor zahtevati, da se ne vriva v politično življenje in se ne vsiljuje v narodno-politično delo ob meji, ki mora biti pošteno. To smo napisali z ozirom na lepake, ki nam povedujejo dr. Cepudra kot govornika za 1. majnik. Dokler zadeva denuncijantov iz Kranja ni pojasnjena, protestiramo proti takim poskusom. Zahtevamo čistost v političnem boju in torej odklanjamo javen nastop vsakega avstrijskega denuncijanta.

V proslavo polletnice zavzetja mesta Maribor se vrši dne 1. maja t. l. popoldan ob 3. uri naprej ljudski koncert v veliki dvorani Narodnega doma, ob lepem vremenu na dvorišču. Vstop je dovoljen vsakemu proti vstopnini 1 K. Čisti dobiček je namenjen akademskemu domu v Zagrebu. Na predvečer, t. j. 30. aprila, ob 8. zvečer pohod vojaške godbe po mestu. Drugi dan, t. j. 1. maja ob 6. zjutraj budnica, in ob 9. dop. vojaška maša na Glavnem trgu.

Ljudski shodi JDS v mariborskem okrožju se vršijo ta teden po sledečem redu: 1. maja v Mariboru ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu; 4. maja pri sv. Križu na Murskem polju po rani maši; v Veržeju po pozni maši; pri Mali Nedelji v večernicah. Na vseh teh shodih govori prof. Voglar.

1. maj. Na ta prvi delavski praznik priredi Jugoslovanska demokratska stranka v mariborskem Narodnem domu velik javen ljudski shod. Začetek ob 10. uri dopoldne. Pridite vsi, moški in ženske, mlado in staro!

Slovenske gledališke lepake sem po dolgem času zopet zagledal v mariborskih ulicah, ko stopam na Velikonočni pondeljek po Mariboru, in se pri tej priliki spominam na leto pred izbruhom svetovne vojske, ko je Dramatično

društvo, zastopano po tedanjem predsedniku rajnem g. Stegnarju st. in tedanjem tajniku g. Trohu prvič plakiralo slovenske gledališke lepake velike igre »V znamenju križa!« na »Union« table in se sklicevalo na obstoječe zakone pri aretaciji obeh imenovanih zastopnikov. V spremstvu tedanje policije sta morala zastopnika (Stegnar st. častiljiv starček 70 let) na policijski inšpektorat, češ, da se je družba »Union« pritožila, da smo mi motili njeno mirno posest. Tako so jo podučili magistratovci, ki so takoj po telefoničnem razglasu po mestu o slovenskem plakiranjem sklicali sejo in sklenili slovensko plakiranje zatreti. Toda policijski nadzorniki niso mogli ničesar ukreniti ter konečno na odgovor tajnika dramatičnega društva, da bo naprej plakiral, — prosil, naj se ta vznemirljiva zadeva ne tira do vrhuca. Družba »Union« je kot lastnica dotičnih za plakiranje določenih tabel Dramatičnemu društvu žugala s tožbo radi motenja posesti, ki pa je ni vložila; kmalu na to je prišla vojna. Take ovire in šikane so delali mariborski Nemci našemu društvu, ki je z velikim trudom in z velikimi žrtvami delalo za probujanje našega naroda. A danes vidimo zopet slovenske lepake v mariborskih ulicah na jugoslovanskem ozemlju, na katerem ni za Nemce več prostora za gospodstvo.

Odprava žganjarn, kjer se na drobno toči žganje, bi morali biti prva skrb tistim društvom, ki se bore proti pijančevanju. Maribor ima celo vrsto tacih okuževalnic. Tscheligi, Lirzer, Kreuzberger, Nekrep itd. imajo v svojih hišah točarne za žganjčarje. Hujše še je v Ptujih. To je treba radikalno odpraviti. Na mesto žganjaren pa naj mesto ali pa ktero društvo osnuje ljudsko kuhinjo, kjer si bode tudi vbožec lahko dobil po ceni potrebne hrane. Veliko bi bilo s tem za ljudsko zdravje in za нравnost storjeno.

Umetniški koncert. Dne 9. maja bo v Götzovi dvorani nastopil znani hrvatski virtuos na goslih Miroslav Schlick, ki ga spremljata absolvirana konservat. Ljudevit Čulumović in na glasovirju Herman Grus. Imenovani umetniki so želi v Zagrebu obilo navdušenega priznanja in smemo pričakovati, da se nam nudi izreden umetniški užitek.

„Sokolski“ zlet v Čakovec. Prijatelje Sokolstva opozarjamo na Sokolski zlet v Čakovec v nedeljo, dne 4. maja. Iz Maribora vozi posebni vlak ob 6. uri zjutraj, ki obstoji na vseh postajah in pride v Čakovec približno ob 9. uri dop. Odhod iz Čakovca ob 9. uri zvečer, prihod v Maribor ob 11. uri zvečer. Pričakujemo, da se širno občinstvo tudi posluži te ugodne prilike se seznaniti z metropolo Medjimurja, staro mesto Zrinjskih. Po ustanovitvi Jugoslavije, bo to prvi skupni nastop srbskih, hrvatskih in slovenskih Sokolov. Mariborska »Sokolska« župa.

Prvi majnik praznik jugoslovanskih železničarjev. Osrednji odbor Zveze jugoslovanskih železničarjev je na svoji seji dne 28. aprila 1919 sprejel enoglasno nastopni sklep: ZJŽ proglašajo 1. majnik kot svoj delavski praznik. Na železnicah praznuje vse osebje, izvzemši ono, ki je potrebno za vzdrževanje neobhodno potrebnega prometa. Predsedstvu Zveze jugoslovanskih železničarjev se nalaga, da se zglati osebno pri Deželni vladi in predloži ta sklep. Ta sklep se sporoči tudi ravnateljstvu drž. železnice in pa obratnemu nadzorništvu južne želez-

nice in obenem naprosi, da se provizorično nastavljenim vkljub praznovanju izplača za ta dan.

Velik ljudski koncert naše vojaške godbe se vrši danes 1. maja ob treh popoldne v »Nar. domu«.

»Mariborski delavec« ne izide 1. maja zvečer.

Prvi nemški vjetniki v Ljubljani. 29. aprila ob 1. popoldne so prispeli prvi nemški vojni vjetniki v Ljubljano z gorenjskim vlakom. Vsi so bili vjeti v Področiči. Transport obstoja iz 7 oficirjev, 163 mož (večina mornarjev), 6 orožnikov, 4 železniških uradnikov in 25 železničarjev. V Ljubljani so menažirali, nakar so bili odpeljani proti Celju.

Ustanovitev samostojnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani. Poverjenstvo za železnice je sporočilo, da je generalno ravnateljstvo južne železnice poverilo vrhovno vodstvo obratnega nadzorništva južne železnice višjemu nadzorniku Viktorju Bračiču z nalogo, da izvrši vse predpriprave za vpostavitve obratnega ravnateljstva v jugoslovanskem ozemlju.

Velik roman „Veliki mogul“, ki ga je napisala angleški A. K. Green, pričnemo objavljati prihodnji teden. Roman je zelo zanimiv. Prestavljen je na vse svetovne jezike in so ga priobčili največji svetovni listi. Opozarjamo občinstvo na ta roman.

Sode so ukradli. Sedanjo draginjo sodov in vina so skušali izrabiti neznan tatovi. Z dvorišča miroskušnega urada so ukradli 3 lesene sode. Eden je držal 160 litrov, ostala dva pa po 200 litrov. Vredni po so bili 1000 kron. Te tatvine je osumljen nekdanji sodar Oser, ki ga tudi sumijo, da je sodeloval pri tatvini, ki jo je izvršil kočijaž Martin Pečnik pri tvrdki Martine. Policija ga je aretirala.

Darila. Za ubogo hromo vdovo je daroval A. Ham 14 kron. — Za uboge vdove in sirote padlih slovenskih vojakov Ivan Čretnik, finančne straže komisar, 20 K.

Slovinci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

Zadnje vesti.

Naše prodiranje na Koroškem.

LDU. Ljubljana, 30. aprila. Uradno poročajo: Od 29. do 30. t. m. ponoči razen nekaj topniških strelcev vse mirno. Položaj ni izpremenjen. Pri večerajšnjih bojih smo zaplenili 12 topov in poškodovali mnogo drugih ter s tem uničili oziroma poškodovali največji del topništva, ki je vedno streljalo na Velikovec in Sinčoves in rušilo naše vasi.

Ruska boljševiška armada poražena

LDU. Curih, 29. aprila. 20.000 mož močna boljševiška armada se je na levem bregu Pripjeta udala Ukrajincem.

Italija proti Franciji.

LDU. Geneve, 29. aprila. Nezadovoljstvo v Italiji proti Franciji narašča, ker se klob odhoda Italijanov nadaljujejo razprave mirovne konference v Versaillesu. Nezadovoljstvo povzroča tudi, ker se je francoski zastopnik na Dunaju izjavil odposlanstvu iz južne Tiroške, da meje Nemške Avstrije še niso določene. Po vsej Italiji se pojavljajo manifestacije. Kakor poroča »New York Herald«, namerava Orlando predložiti poslanski zbornici kompromisni predlog, v čegar zmislu bi bila oblast nad provincijo Reka in nad dalmatinsko obaljo poverjena Zvezi narodov, mesto Reka pa bi pripadla Italiji. Italija naj bi tudi pridobila jamstvo za nadzorstvo nad Jadranskim morjem.

Slovenski delavci in delavke!

1. maja vsi na shod

v »Narodni dom« ob 10. uri dopoldne.

Trgovski sotrudnik

izurjen tudi v knjigovodstvu in korespondenci (slovenski in nemški) se sprejme takoj. Ponudbe na Miloš Oset, Muta, Štajersko.

Graščina

približno sto oralov zemlje, se kupi. Ponudbe na naslov: M. Tadić, Zagreb, Domobranska ulica 1. 2-2

Iščem več

dobrih tesarjev

v trajno delo. Plača do K 2.50 na uro Franc Ravnikar, Ljubljana, Linhartova ulica št. 25. 4-3

Kislo vodo, vino in sadjevec

ima za prodati 5-1

ANDREJ OSET, p. Guštanj

Dne 1. maja se otvori pri OSETU gostilna, kjer se bo dobilo vedno topla in mrzla jedila, ter plavo in fina razna vina in „Pekrčan“.

Naznanilo!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem zopet otvoril

krojaško delavnico
v Mariboru, Vitrinjska ulica
(nekdaj krojač E. Müller),

Potrudi se bom, cenj. občinstvu postreži z solidnim delom in zmernimi cenami in se priporočam

Jakob Vežjak.

Otvoritev trgovine.

Vsem mojim bivšim odjemalcem, znanec in prijateljem uljudno naznanjam, da sem odprl 1. maja 1919 zopet svojo

manufakt. trgovino
v Mariboru, Grajski trg 2.

Za obnovev cenj. naklonjenosti udano prosim, ter pozdravljam z odličnim spoštovanjem

M. E. Šepec.

Naznanilo!

Podpisana uljudno naznanjata cenj. občinstvu, da sta prevzela s 1. majem 1919

gostilno in mesarijo
v Mariboru, na Tržaški cesti šte. 3
(poprej Trafela)

Zagotavljam cenj. občinstvu, da bodeva imela izborna vino, topla in mrzla jedila in vedno sveže meso.

Za obilen obisk se priporočata

J. in F. Kliček.

Pristno rdeče vino

se prodaja v steklenicah vsak dan od 2-6 ure

Kletarstvo Alwies, Maribor

Meljski hrib št. 63. 7-1

Dragotin Riedl, brivec

Maribor, Tegetthoffova cesta 21

se najboljšje priporoča vsem cenjenim gospodom.

1 vagon krušne moke

1 „ koruzne „

1 „ pšeničnih otrobov „

1 „ sadnih korbic „

(iz šib pletene) od 5-50 kg vsebine

proda takoj po nizki ceni

importna in eksportna trgovina

Ferdo Sert

Maribor, Koroška ul. 21

Modistinja Ivka Kosi, Maribor

Sodnijska ul. 25 (pritličje)

priporoča za letno sezono Slovenkam Maribora in okolice svoje lastne proizvode krasnih klobukov, ter sprejema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila po zmernih cenah. 3-3

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatornemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno Kreditno društvo.

I. Mariborski bioskop

Tegetthoffova cesta.

Od srede 30. aprila do 2. maja 1919

Gospa z rubinami

Po Marlit-romanu v 4 dejanjih. V glavni ulogi

Erich Kaiser-Titz.

Friedl dobi brata

Veseloigra

V soboto novi spored!

1. maja se vrše predstave ob 1/2, 3., 4., 6. in 8. uri zvečer.

Semena

vrtnarskega, cvetličnega, gozdnega in vsako vrsto deteljnega, priporoča trgovina z semeni

M. Berdajs, Maribor ob Dr.

Solijin trg

Podpisujte drž. posojilo!